

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék

Digitális technika VIMIAA01

Fehér Béla BME MIT

• A tervezés menete:

- Specifikáció analizálása, teljes megértése (gondolat kísérlet a működésre)
- A megértési folyamat során az állapot diagram vagy az előzetes állapottábla felvétele
 - → lényegében itt dől el a terv helyessége
- A továbbiak is fontos technológiai lépések, de a megoldás minőségét már nem annyira befolyásolják
 - Állapotminimalizálás
 - Állapotkódolás
 - Állapotátmeneti logika specifikálása
 - Kimeneti logika specifikálása

• Állapotminimalizálás:

- Sok esetben a specifikáció alapján felrajzolt állapot diagram/előzetes állapottábla tartalmaz(hat) redundáns állapotokat.
- Ez természetes, hiszen elsősorban a feladat pontos megértésére törekedtünk, nem pedig azonnal a legkedvezőbb verzió megtalálására
- Az állapotminimalizálás alapja az állapotok közötti tulajdonságok kiértékelése az állapotgép típusa szerint
 - TSH: Teljesen specifikált hálózat
 - NTSH: Nem teljesen specifikált hálózat

Állapotminimalizálás:

- TSH: Teljesen Specifikált Hálózat
 - Minden állapotban a következő állapot/kimenet előírt érték
 - Tulajdonság: EKVIVALENS ÁLLAPOTOK
- NTSH: Nem Teljesen Specifikált Hálózatok
 - Az állapotátmenetek/kimenetek nem teljesen specifikáltak, néhány esetben lehet közömbös bejegyzés (don't care)
 (pl. egy reakcióidő mérő kimenete a START-STOP között lehet kikapcsolt 0, vagy tetszőleges futó idő számláló)
 - Tulajdonság: KOMPATIBILIS ÁLLAPOTOK
- A továbbiakban csak a TSH esettel foglalkozunk

- Állapotminimalizálás TSH-ban:
 - EKVIVALENS állapotpárok (jele ≡)
 - Az adott állapotokban azonos bemenetre azonos a kimenet
 - Az adott állapotokból azonos bemenetre ekvivalens állapotokba lépnek tovább
 - Ekvivalencia tulajdonság:
 - Reflexív: $A \equiv A$
 - Szimmetrikus: $A \equiv B \rightarrow B \equiv A$
 - Tranzitív: $A \equiv B \text{ és } A \equiv C \rightarrow B \equiv C$
 - Diszjunktív ekvivalencia osztályok
 - → Maximális Ekvivalencia Osztályok (MEO)

- Állapotminimalizálás TSH-ban, MEO generálása
 - Partíció finomítás
 - 1. Az összes állapot képez egy közös kiinduló partíciót
 - 2. Eltérő kimenetek alapján szétválogatjuk → új partíciók
 - 3. Felírjuk a következő állapotok partícióit minden állapothoz
 - 4. Ellenőrizzük a továbblépési előírás zártságát a következő állapotok partíciói lapján
 - 5. Teljesül mindenhol az EKV állapotba továbblépés? → KÉSZ
 - 6. Ha nem, újabb szétválogatás (partíció finomítás) és ismétlés a 3. ponttól

- Példa állapotminimalizálásra MEO generálásával
- Feladat: Tetszőleges méretű (bitszámú) bináris számról eldönteni, hogy osztható-e 3-mal?
- Előzetes megjegyzések:
 - 0 osztató, tehát egy ilyen állapotból indulunk
 - 11 osztható, 110, 1100, 11000, 1100000..., tetszőleges számú 0 után osztható 3, 6, 12, 24...
 - 11 osztható, 1111, 1111111, ... Azaz páros számú 1 után osztható (3, 15, 63...
 - 1001 osztható, 10010, 1001000... tetszőleges számú 0 után osztható 9, 18, 36, 72...

вме-міт 10101 osztható, tehát 21, 42, 84....

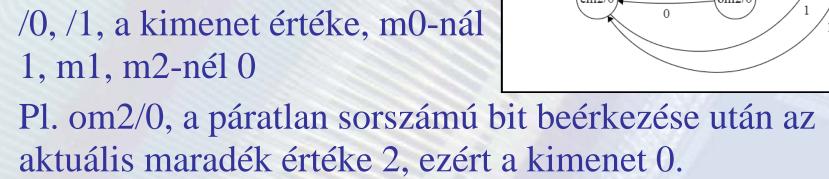
Tehát a bejövő bitek számolása segíthet

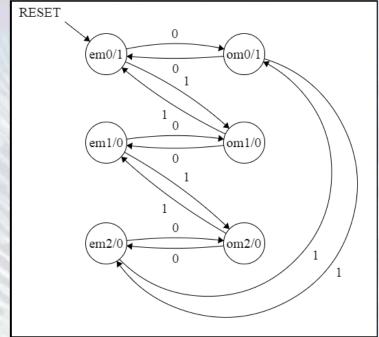
Működés: MSb.....2⁵, 2⁴, 2³, 2², 2¹, 2⁰ LSb-vel kezdve

Az állapotok jelölése:

e páros, o páratlan sorszámú bit érkezett (első bit (2⁰) páratlan!)

- m0, m1, m2, a maradék abban az állapotban 0, 1, 2
- /0, /1, a kimenet értéke, m0-nál 1, m1, m2-nél 0

- A teljes állapot halmaz: (6 állapot)
 - \bullet em0/1, om0/1, em1/0, om1/0, em2/0, om2/0
 - Kiindulás: Kimenet alapján 2 partíció
 P01 (em0/1, om0/1), P02(em1/0, om1/0, em2/0, om2/0)

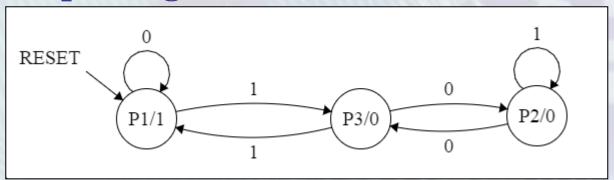
	P	01	P02					
INPUT	em0/1	om0/1	em1/0	om1/0	om1/0 em2/0			
0	P01	P01	P02	P02	P02	P02		
1	P02	P02	P02	P01	P01	P02		

• Ellenőrzés: A P02 partíció nem zárt a sárgával jelölt állapotátmenetek miatt → További partíció finomítás

	P:	11	P:	12	P13		
INPUT	em0/1	om0/1	em1/0	om2/0	om1/0	em2/0	
0	P11	P11	P13	P13	P12	P12	
1	P13	P13	P12	P12	P11	P11	

• $em0 \equiv om0$; $em1 \equiv om2$; $em2 \equiv om1$;

- 3 MEO: P11, P12, P13, mindegyik 2-2 állapottal
 - $em0 \equiv om0$; $em1 \equiv om2$; $em2 \equiv om1$;
- Ezek összevonhatók, pl. P1, P2, P3 néven
- Az új állapotdiagram:

- A 3 állapotra redukált működés egyszerűbben realizálható, a rendszer áttekinthetőbb
- Mindig vizsgáljuk meg az állapot minimalizálás lehetőséget (a fejlesztőrendszerek egy része képes rá)

- Állapotkódolás: M állapotot kell kódolni
- Minimum $n = \lceil \log_2 M \rceil$ bit kell ehhez

$$\mathbf{N} = \frac{\binom{2^n}{M}M!}{n!2^n}$$

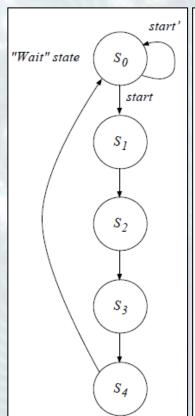
- (n=2, M=4, N=3), (n=3, M=5, N=140), (n=3, M=8, N=840)
- Nagyon nagy számú kódolási variációs lehetőség
- Minimális bitszám: (Bináris, Gray vagy más kiosztás)
 - Kevés FF, de esetleg bonyolult függvények (Áll. át. + kim)
- Több bit használata (1-az-N-ből, 2-az-N-ből, kimeneti)
 - Több FF, de összességében gyakran egyszerűbb logika

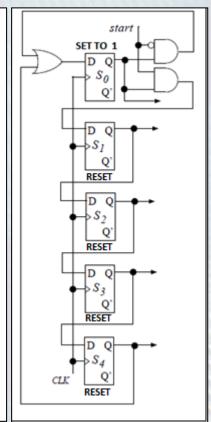
BWE-WT.

- Állapotkódolás
- Nem vizsgáljuk meg az összes lehetséges verziót
 - Manapság nem szempont a speciális egyedi előnyök kihasználása fáradságos analízissel
 - Az állapotkódok kijelölését gyakran a fejlesztőrendszerre hagyjuk (Synt. Opt.: Auto), az eredményt értékeljük: sebesség, erőforrásigény
 - Ha nem megfelelő, akkor előírásokat tehetünk:
 - Kompakt, bináris, a szokásos sorrendű kijelöléssel
 - Gray, ahol a hosszabb állapotsorozatokat így jelöli ki
 - 1-az-N-ből kódolás, (One-Hot) sok FF, egyszerű logika
 - 2-az-N-ből, hasonló, mint az előző, de kevesebb FF kell
 - Kimenet szerinti kódolás, azaz a kimenőjeleket közvetlenül az állapotbitekkel realizáljuk

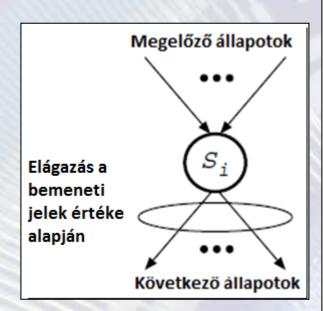
BME-MIT

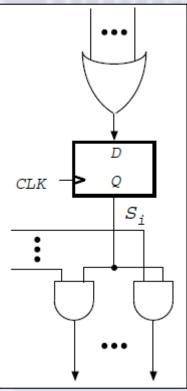
- 1-az-N-ből kódolás előnyei
 - Közvetlen kapcsolat az állapot és a realizáció között

Általános struktúra

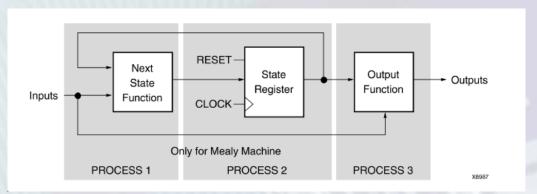

Az állapotkódolás mellékterméke

- Gyakran maradnak nem használt állapotkódok, ezeket a működés szempontjából tekinthetjük illegális állapotoknak.
- Elméletileg ezeket soha nem veszi fel a rendszer
 - Elméletileg...(pl. BCD számláló töltése 12-vel 1100, mi legyen a következő állapot?)
 - Bármilyen zavar (táp, külső sugárzás, nagy energiájú alfa részecske), →"soft error", a FF állapotot vált, mi történik?
- Mi a jó stratégia?
 - Szükséges foglalkozni vele?
 - Mikor kell kezelni?
 - Mi a biztonsági kérdés?

- Javasolt Verilog HDL kódolási technika
 - 3 független always blokk

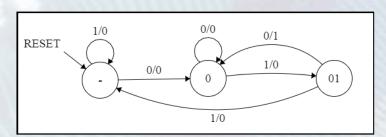

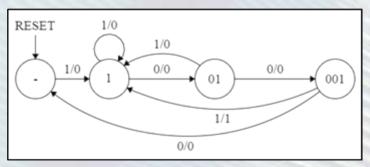
```
D
```

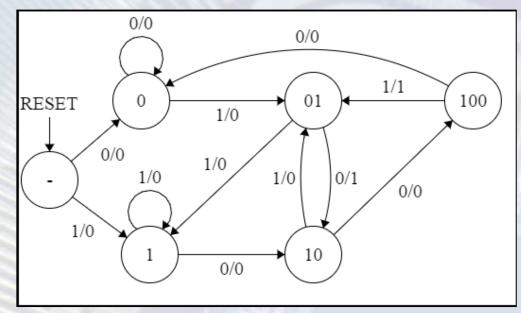
```
always @(*)
  begin
  case (state)
  A: nextstate <= B;
  B: nextstate <= C;
  C: nextstate <= A;
  default:
        nextstate <= A;
  endcase
end</pre>
```

```
always @(*)
   case (state)
   A:    out <= 1'b0;
   B:    out <= 1'b1;
   C:    out <= 1'b1;
   default: out <= 1'b0;
   endcase</pre>
```

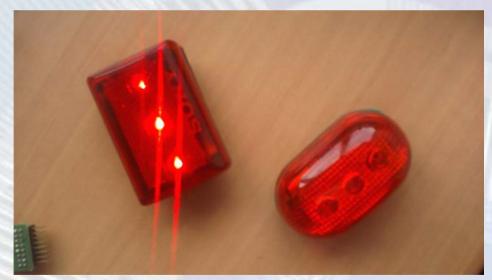
- Speciális esetek
- Mintafelismerő több mintára
 - Pl. az 1001 és a 010 minták egyidejű figyelése
 - Triviális verzió: Független mintafelismerők párhuzamos működtetése
 - Jobb verzió: Felismerés együttes állapotdiagramban

- Speciális esetek
- Hierarchikus vezérlőegységek
 - Alkalmazástól függően esetleg az állapot sorozat túl sok állapotból állhat egyszerű egyszintű realizációnál
 - Pl. kerékpár hátsó világítás
 - Funkciók:
 - Kikapcsolt
 - Futófény
 - Villog
 - Világít

Két verzió:

- Közvetlen egyszintű állapotgép (kb. 30 állapot)
 - Szintézis opció: FSM kódolás Auto
 - Szintézis opció:FSM kódolás User
- Hierarchikus vezérlési struktúra
 - Felső szint: Üzemmód beállítás (1-az-N-ből kódolás)
 - Alsó szint: Villogás, futófény (egyszerű bináris számláló)

Közvetlen egyszintű állapotgép

- Működés minden fázisa egy-egy állapotsorozat
- Kikapcsolt→ Futófény→Villog→Világít→Kikapcs
 - Összesen kb. 30 állapot, egy-egy lokális ciklussal
 - PULSE lépteti tovább a következő ciklusba
 - Egyetlen case szerkezet
 - Működik...

```
case (state)
5'h00: if (pulse) state <= 5'h01; else state <= 5'h00;
                                                         // Az első 12 állapotban
5'h01: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h02;
                                                         // gyors pásztázó villogás,
5'h02: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h03;
5'h03: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h04;
5'h04: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h05;
5'h05: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h06;
5'h06: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h07;
5'h07: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h08;
5'h08: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h09;
5'h09: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h0a;
5'h0a: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h0b;
5'h0b: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h0c;
5'h0c: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h01;
5'h0d: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h00;
                                                          // Nem használt állapotok
5'h0e: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h00;
5'h0f: if (pulse) state <= 5'h10; else state <= 5'h00;
5'h10: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h11;
                                                         // A második 16 állapotban
5'h11: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h12;
                                                         // 4 órajel bekapcsolás.
5'h12: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h13;
                                                         // éa 4 órajel kikapcsolás
5'h13: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h14;
5'h14: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h15;
5'h15: if (pulse) state <= 5'h1f; else state <= 5'h16;
```

Hierarchikus verzió

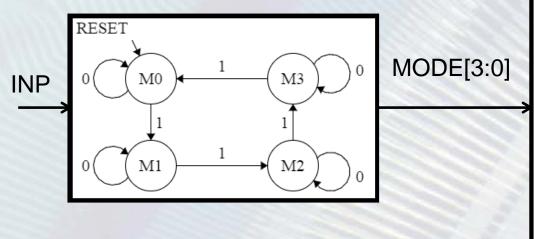
Hierarchikus vezérlés

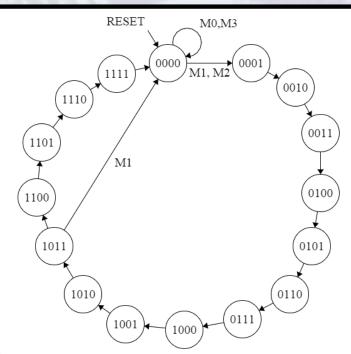
- Felső szint: Módvezérlő állapotgép (1-a-4-ből kódolás)
- Alsó: Villogás ütemezés állapotgép (bináris számláló)
- Mode0: LED OFF
- Mode1: Működéscnt[0] bit ütemében
- Mode2: Működésecnt[2] bit ütemében(1/4 frekvencia)
- Mode3: LED ON

```
Üzemmód vezérlő egység
// A működésnek megfelelően a 4 üzemmód között válas:
// A nyomógomb hatására vált üzemmódot,
// a mode változó értékei 0001, 0010, 0100, 1000
reg [3:0] mode;
always @ (posedge clk)
if (rst) mode <= 4'h1;
else
   if (pulse) mode <= {mode[2:0], mode[3]};</pre>
                                              // Nem
// Villogás ütemezés az órajel leosztásával
// 1. üzemmódban a cnt[0], 2. üzemmódban a cnt[2] üte
// 1. üzemmódban a modulus csökkentve 12-re, a J J K
reg [3:0] cnt;
always @ (posedge clk)
if (rst) cnt <= 4'h0;
   else if (mode[1] & (cnt == 4'hb)) cnt <= 4'h0;
         else cnt <= cnt +1;
```

Hierarchikus verzió

- Hierarchikus vezérlési struktúra
 - Felső szint: Üzem módbeállítás (1-az-N-ből kódolás)
 - Alsó szint: Villogás, futófény (egyszerű bináris számláló)
 - Kimenet:
 - Futófény: cnt[0]-val ütemezve, gyors léptetés 3 LED-en,
 B B K J J K B B K J J K, 12 ütem alatt
 - Villogás: cnt[2]-vel ütemezve,
 lassabb közös villogtatás

BME-MIT

Eredmények elemzése

- Az XST szintézis eszköz riportja
- 1a. verzió: Nem adtunk meg állapotkódokat, csak leírtuk a működést (felsoroltuk "state[4:0]" értékeit)
 - → Felismeri, hogy ez lehet egy FSM Analyzing FSM <FSM_0> for best encoding. Optimizing FSM <state/FSM> on signal <st

```
Found finite state machine <FSM 0> for signal <state>.
| States
| Transitions
                      1 58
| Inputs
Outputs
I Clock
                      I clk
                                                    (rising edge)
| Reset
                                                    (positive)
| Reset type
                        synchronous
 Reset State
 Encoding
  Implementation
Summarv:
    inferred
               1 Finite State Machine(s).
```

 Az automatikus állapotkódolás megengedi, hogy az 1-az-N-ből kódolásra áttérjen 00010 L 00101 | 000000000000000000000001000000 00110 | 00000000000000000000010000000 00111 | 00000000000000000000100000000 01000 I 0000000000000000000100000000 01001 | 00000000000000000010000000000 01010 | 0000000000000000100000000000 01011 I 0000000000000000100000000000 01100 I 00000000000000010000000000000 01101 I unreached 01110 | unreached 01111 | unreached 10001 | 0000000000001000000000000000 10010 | 0000000000010000000000000000

Eredmények elemzése

- Az XST szintézis eszköz riportja
- 1b. verzió: Nem adtunk meg állapotkódokat, csak leírtuk a működést (felsoroltuk "state[4:0]" értékeit)
 - → Felismeri, hogy ez lehet egy FSM
- De nincs megengedve, hogy optimalizáljon, ezért az előírt feltételekkel dolgozik

Found finite state	machine <fsm 0=""> for</fsm>
States	1 29
	23
Transitions	58
Inputs	1
Outputs	15
Clock	clk
Reset	rst
Reset type	synchronous
Beset State	00000
Encoding	user
Implementation	LU1

Optimizing FSM <sta< th=""><th>ate/FSM></th><th>on</th><th>signal</th><th><state[1:5]></state[1:5]></th><th>with</th><th>user</th><th>encoding.</th></sta<>	ate/FSM>	on	signal	<state[1:5]></state[1:5]>	with	user	encoding.
State Encoding	-						
00000 00000	-						
00001 00001							
00010 00010							
00011 00011							
00100 00100							
00101 00101							
00110 00110							
00111 00111							
01000 01000							
01001 01001							
01010 01010							
01011 01011							
01100 01100							
01101 unreached							
01110 unreached							
01111 unreached							
10000 10000							
10001 10001							

Eredmények elemzése

- Az XST szintézis eszköz riportja
- 2. verzió: Nem írtunk elő állapotkódokat, csak leírtuk a működést →
 Nem ismer fel FSM-et, csak egyedi logikai egységeket

```
Synthesizing Unit <bicycle_rear>.

Related source file is "../bicycle_rear.v".

Found 4-bit up counter for signal <cnt>.

Found 4-bit register for signal <mode>.

Summary:

inferred 1 Counter(s).

inferred 4 D-type flip-flop(s).

Unit <bicycle_rear> synthesized.
```

 Nem alkalmazza azokat a módszereket, amik az FSM optimalizációra szolgálnak

Kimeneti LED-ek vezérlése

- Mindkét esetben az állapotértékek alapján
 - Moore modell, az egyszintű vezérlőre mutatva
 - FUTÓFÉNY: 3 LED-en (JOBB KÖZÉP BAL)
 - Minden más üzemmódban COMMON, azaz mind a 3 LED együttesen működik

Minőségi paraméterek

- Erőforrásigény, működési sebesség
- 1.a verzió, FSM encoding: Auto (One Hot)

Device Utilization Summary (estimated values)									
Logic Utilization	Used		Ava	ailable	Utilization				
Number of Slices		24		2448		0%			
Number of Slice Flip Flops		31		4896		0%			
Number of 4 input LUTs		42		4896		0%			
Number of bonded IOBs		11		108		10%			
Number of GCLKs		1		24		4%			

Minimum period: 4.314ns (Maximum Frequence: 231.786MHz)
Minimum input arrival time before clock: 5.057ns
Maximum output required time after clock: 7.439ns
Maximum combinational path delay: No path found

• 1.<u>b verzió, FSM encoding: User</u> (Bináris)

Device Utilization Summary (estimated values) [-]								
Logic Utilization	Used	ı	Ava	ailable	Utiliza	ation		
Number of Slices		15		2448		0%		
Number of Slice Flip Flops		7		4896		0%		
Number of 4 input LUTs		31		4896		0%		
Number of bonded IOBs		11		108		10%		
Number of GCLKs		1		24		4%		

Minimum period: 6.070ns (Maximum Frequency: 164.745MHz Minimum input arrival time before clock: 6.79ins Maximum output required time after clock: 6.722ns Maximum combinational path delay: No path found

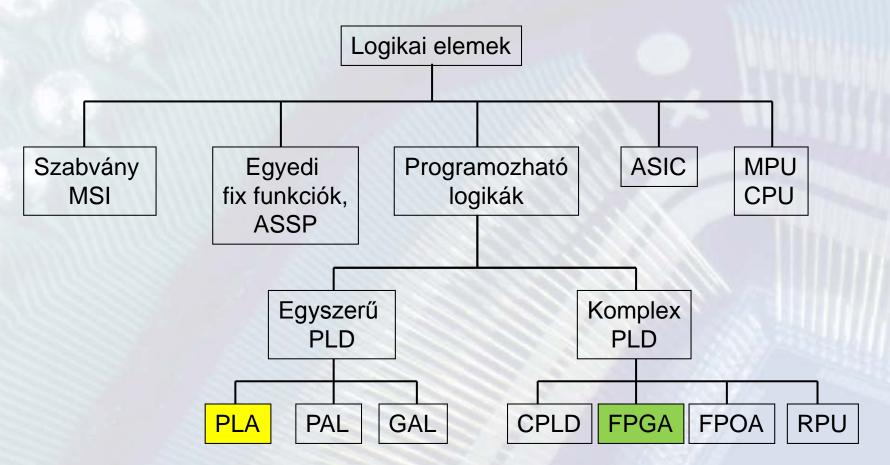
• 2. verzió Hierarchikus terv (SHR + CNT)

Device Utilization Summary (estimated values)									
Logic Utilization	Used	l	Available		Utilization				
Number of Slices		8		2448		0%			
Number of Slice Flip Flops		10		4896		0%			
Number of 4 input LUTs		14		4896		0%			
Number of bonded IOBs		11		108		10%			
Number of GCLKs		1		24		4%			

Minimum period: 4.445ns (Maximum Frequency: 224.972MHz Minimum input arrival time before clock: 4.305ns Maximum output required time after clock: 7.136ns Maximum combinational path delay: No path found

Programozható logika: Az FPGA

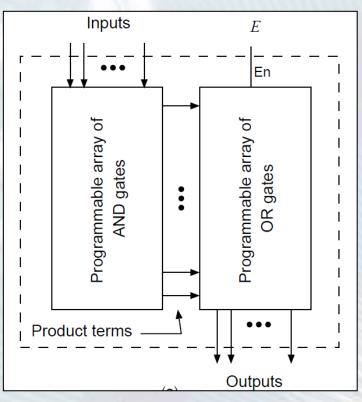
Digitális eszközök típusai

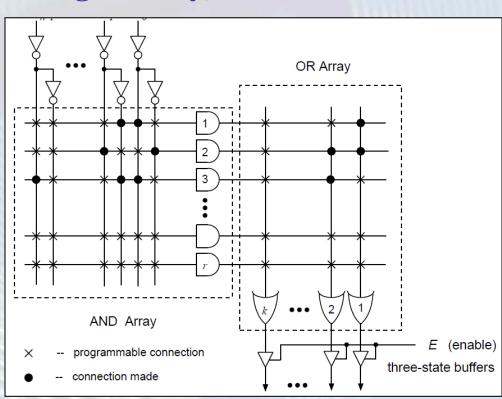

BME-MIT

Programozható logika: FPGA

- Korai programozható logikák:
 - PLA: Programmable Logic Array, kétszintű AND-OR

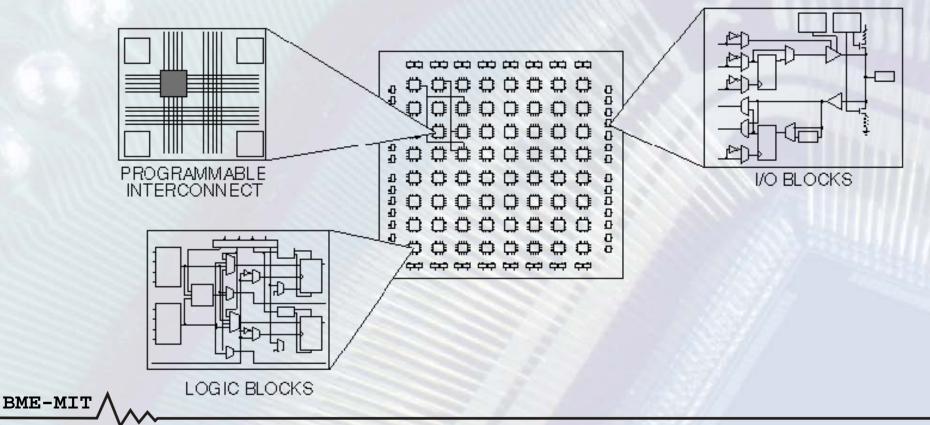

Közvetlen kétszintű realizáció, teljes változó használat,
 bemenet/kimenet leképezés

FPGA felépítés

- Általános felépítés
 - Logikai blokkok, huzalozás, I/O blokkok

A logikai blokk

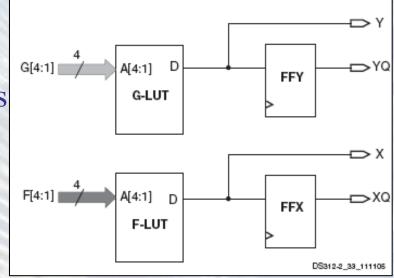
- A logikai blokk felépítése
- Elemi kombinációs és elemei szekvenciális alapelemek
- Az alap erőforrás a Logic Cell

$$LC = 1 LUT + 1 FF$$

- LUT4
 - tetszőleges 4 változós fgv.
 - 1 változóra hazárdmentes
 - Végrehajtási idő bemeneti jel és logikai komplexitás invariáns

DFF

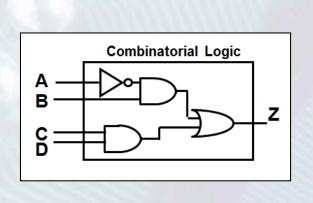
- Élvezérelt, ↑↓, órajel eng.
- Szink/Aszink. SET/RESET

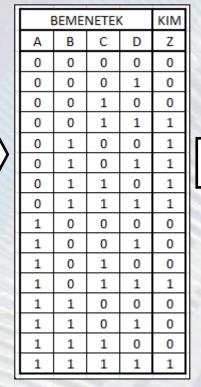

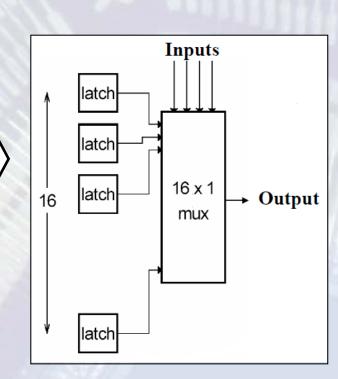
• Független kombinációs és regiszteres kimenet, vagy 2:1 MUX választ, hogy kombinációs vagy szekvenciális kimenet

A logikai blokk

- A LUT4 funkcionalitása: Egy táblázatnak tekintjük
- Tetszőleges tartalom betölthető
 - A komplexitás a bemenetek számában korlátos, nem a logikai függvény összetettségében

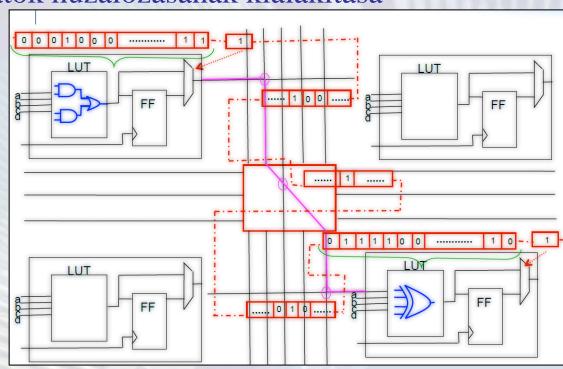

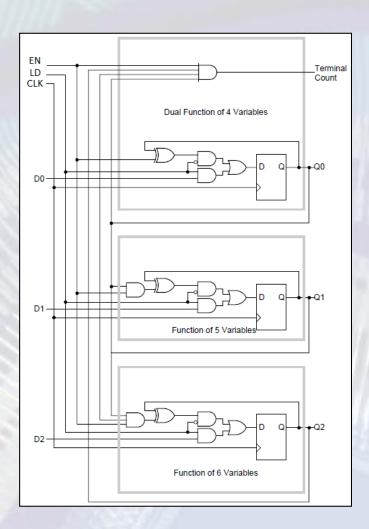
A logikai blokk használata

- Egy mintaáramkör realizációja
 - Logika felosztása 4bemenetű, 1 kimenetű funkciókra
 - A "kis" funkciók elhelyezése egy-egy LUT-ban
 - Szükséges kapcsolatok huzalozásának kialakítása
 - Konfigurációs
 (programozó)
 bitek generálása
 és betöltése
 - A kívánt funkcióra felprogramozott eszköz használata

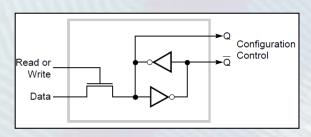
A logikai blokk használata

- Egy 3 bites bináris számláló
 - Funkciók: töltés és engedélyezés
 - Minden bitet egy-egy CLB realizál
 - A végértékjelzés egy újabb LUT
 - A huzalozások szomszédosak

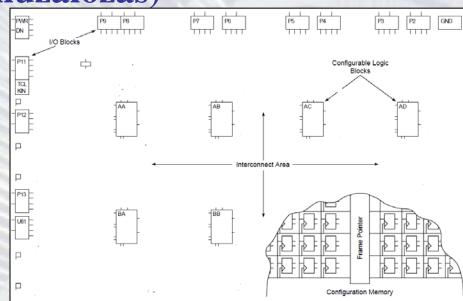

FPGA felépítése

- A valódi komplexitás részben rejtve van
- Két logikai réteg: Konfigurációs + Felhasználói
 - Mi csak a felhasználóit szeretnénk látni
- Konfigurációs logika: Shiftregiszter egyszerű SRAM latch tárolókból → A teljes tartalom beléptetése induláskor (CLB, IOB, huzalozás)

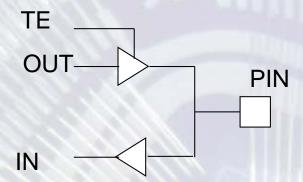

• Beírás, visszaolvasás, ellenőrzés, indítás

I/O funciók

- Alapvetően minden felhasználói láb I/O, tehát lehet kimenet, bemenet
- Nem használt lábak fix értéken
- Gyakran többfunkciós lábak
 - Konfiguráció alatt
 - Normál használat alatt

- A valódi I/O blokkok sokkal bonyolultabbak
 - Tartalmaznak bemeneti/kimeneti DFF-okat is
 - Különböző kimeneti opciók (Jelszint, sebesség, meghajtás erősség, felhúzó/lehúzó ellenállás)

Digitális technika 7. EA vége